

Gerard Kramer

Verrassende citaten en vertalingen

WoordStudie

-

Waarom een Griekse vertaling van het Oude Testament?

De meeste lezers van Rechtstreeks weten dat het Oude Testament in het Hebreeuws is geschreven, en het Nieuwe Testament in het Grieks. Vanaf Alexander de Grote en zijn opvolgers (vanaf eind 4^e eeuw voor Christus) woonden zowel de Joden in Israël als die in het hele Nabije en Verre Oosten tot aan het huidige Pakistan in een rijk waar het Grieks de wereldtaal was geworden. Dat spraken vele inwoners van dat rijk naast hun eigen taal. Die eigen taal had er wel een geduchte concurrent bij gekregen, want met Grieks kwam je letterlijk en figuurlijk verder! Ook de Joden merkten dit. Een Griekse vertaling van het Oude Testament werd noodzakelijk omdat velen van hen in de verstrooiing het Hebreeuws niet meer of onvoldoende beheersten.

Een dergelijk probleem had zich een eeuw eerder ook voorgedaan. In het midden van de 5^e eeuw v. Chr. schrijft Nehemia: 'Ook zag ik in die dagen Judeeërs, die Asdoditische, Ammonitische en Moabitische vrouwen gehuwd hadden; van hun kinderen sprak de helft Asdoditisch en zij waren niet in staat Judees te spreken, maar wel de taal van dit of dat volk' (Neh. 13:23-24). Toen een eeuw daarna het leven en werken in het Grieks-Macedonische rijk ook voor de Joden de dagelijkse werkelijkheid was geworden, was kennis van het Grieks ook voor hen een must om maatschappelijk te kunnen functioneren. Als zij dan ook nog eens ver van Israël woonden en veel reisden, kon de kennis van het Hebreeuws snel verdwijnen. Zelfs

hun eigen Hebreeuwse Oude Testament konden velen op den duur niet meer lezen. Er ontstond behoefte aan een Griekse vertaling.

De Septuaginta

Die vertaling is er gekomen: de Septuaginta of de LXX¹. Dat is het Latijnse woord voor 70, naar het aantal vertalers dat er in Alexandrië vanaf 280 v. Chr. aan gewerkt zou hebben. De kwaliteit van de vertaling is wisselend. In ieder geval is de LXX geen geïnspireerde vertaling. Toch wordt in het Nieuwe Testament vaak letterlijk uit de LXX geciteerd. Ik bespreek hier kort twee plaatsen waar de Heilige Geest de enigszins afwijkende tekst van de LXX citeert en kennelijk goedkeurt – beide keren met een verrassend mooi effect!

Oren of een lichaam? (Ps. 40:7)

Ik citeer eerst enkele Nederlandse vertalingen van de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst:

SV: Gij hebt mij de oren doorboord

HSV: U hebt Mijn oren doorboord

NBG: Gij hebt mij geopende oren gegeven

NBV: U hebt mijn oren voor U geopend

Naardense Bijbel: Maar u groef gangen naar mijn oren

Willibrord 2017: om te luisteren hebt u mij oren gegeven

In ieder geval is duidelijk dat het in de Hebreeuwse tekst over ‘oren’ gaat. De LXX vertaalt echter: *U hebt mij een lichaam toebereid*. Psalm 40:7 wordt als volgt geciteerd in Hebreeën 10:5: *U hebt mij een lichaam toebereid*. De conclusie moet zijn: de Heer Jezus – over Wie het hier gaat – heeft oren gekregen, juist doordat Hem een lichaam door God was toebereid.

¹ Een interessante inleiding is Dr. Chr. Fahner, *Het Oude Testament van de Jonge Kerk*. Over ontstaan, aard en betekenis van de Septuagint, Utrecht 1999.

Wandelen met God of God behagen? (Gen. 5:22,24)

Wat heeft Henoch gedaan? Heeft hij met God gewandeld of heeft hij God behaagd? De Nederlandse vertalingen van de Hebreeuwse tekst geven dit zinnetje in Genesis 5:22,24 als volgt weer: *Henoch wandelde met God*. De LXX vertaalt echter beide keren: *Henoch behaagde God*.

Genesis 5:22,24 wordt in Hebreeën 11:5 geciteerd: ... *want voor zijn wegneming heeft hij getuigenis verkregen dat hij God behaagd had*. Ook hier moet de conclusie zijn dat de Heilige Geest de vertaling van de LXX als het ware heeft gesanctioneerd. Oftewel: zo kan worden aangetoond dat 'met God wandelen' betekent: 'God behagen'.

Oude Sporen 2019

